

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

29 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Boico Victor,

a judecat fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de avocatul Coptu Sergiu în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2007 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 februarie 2014, în cauza penală în privința lui

Rubciuc Valeri xxxxx, născut la xxxxx,
originar din xxxxx

Termenul de examinare:

prima instanță: 28.03.2006 – 13.11.2006;

instanța de apel: 26.01.2007 – 12.02.2007;

13.07.2011 – 02.09.2011;

instanța de recurs ordinar: 10.08.2012 – 18.12.2012;

instanța de apel: 11.03.2013 – 11.02.2014;

instanța de recurs ordinar: 13.12.2019 – 29.09.2020.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, din 13 noiembrie 2006, Rubciuc Valeri a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 195 alin. (2) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 10 (zece) ani, cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții ce țin de gestionarea bunurilor materiale pe un termen de 5 (cinci) ani.

S-a încasat în beneficiul „Civital Grup” SRL, din contul lui Rubciuc Valeri, suma de 66 288, 62 lei cu titlu de reparare a prejudiciului material cauzat prin infracțiune.

Prin aceeași sentință, a fost condamnat și Savciuc Alexandru, însă acesta nu a contestat sentința.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat, în fapt, că Rubciuc Valeri, la 23 noiembrie 2005, aproximativ la ora 00:30, prin

înțelegere prealabilă și împreună cu o altă persoană, neidentificată de organul de urmărire penală, având intenția directă, din motivul de profit și urmărind scopul de a sustrage bunurile ce aparțin altor persoane, prin participație simplă, au pătruns prin deteriorarea paravanului în magazinul „Eurotel”, amplasat pe xxxxx, de unde au sustras telefoane mobile de modele „Siemens”, „Motorola”, „Nokia”, „LG” și „Samsung” în valoare de 180 713 lei, telefoane radio în valoare de 14 276 lei, cartele de reîncărcare a convorbirilor telefonice mobile de diferite tipuri în valoare totală de 16 370 lei, computere și alte bunuri, după ce au părăsit locul comiterii infracțiunii, pricinuind „Civital Grup” SRL o daună materială în proporții deosebit de mari în mărime totală de 227 468 lei.

Prima instanță a încadrat aceste acțiuni ale inculpatului în baza art. 195 alin. (2) Cod penal, conform indicilor calificativi: *„însușirea prin furt în proporții deosebit de mari a bunurilor altei persoane, prin pătrundere în încăpere”*.

3. Procurorul a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia în partea recunoașterii vinovăției și condamnării inculpatului Savciuc Alexandru în baza art. 323 alin. (1) Cod penal, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, prin care Savciuc Alexandru să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 195 alin. (2) Cod penal.

4. Avocatul Efratova Ecaterina în numele inculpatului Rubciuc Valeri a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia în partea stabilirii pedepsei lui Rubciuc Valeri și admiterii acțiunii civile înaintate împotriva acestuia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, prin care lui Rubciuc Valeri să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă, iar acțiunea civilă înaintată împotriva acestuia să fie respinsă.

4.1 În argumentarea apelului, a invocat că actul de învinuire este formulat de o manieră abstractă, menționându-se că au fost sustrase inclusiv computere și alte bunuri, însă fără specificarea acestor bunuri și valorii lor.

A indicat că în cazul sustragerii bunurilor de la o întreprindere, procurorul este obligat să contrapună informația de la întreprindere privind sustragerea bunurilor cu actele de proveniență a acestora și actul de inventariere.

De altfel, a remarcat că și în lista bunurilor sustrase, prezentate de partea vătămată „Civital Grup” SRL, nu figurează „computere și alte bunuri”.

A notat că la stabilirea pedepsei, prima instanță a ignorat recunoașterea vinovăției de către inculpatul Rubciuc Valeri, căința sa activă și repararea prejudiciului material cauzat prin infracțiune.

A evidențiat că prima instanță neîntemeiat a admis acțiunea civilă înaintată împotriva inculpatului.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2007, au fost respinse ca nefondate apelurile declarate și menținută sentința.

5.1 În motivarea soluției adoptate, cu referire la inculpatul Rubciuc Valeri, instanța de apel a indicat că prima instanță corect a reținut faptele, circumstanțele cauzei și vinovăția lui Rubciuc Valeri în baza art. 195 alin. (2) Cod penal.

În ceea ce privește pedeapsa stabilită lui Rubciuc Valeri, instanța de apel, conducându-se de prevederile art. 7 și 75-77 Cod penal și reliefând caracterul prejudiciabil al infracțiunii comise, persoana inculpatului și circumstanțele agravante și atenuante, a relevat că este corect și echitabil ca lui Rubciuc Valeri să-i fie stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 10 ani.

6. Ulterior, la 30 iunie 2011, **avocatul Chicu Oleg în numele inculpatului Rubciuc Valeri și inculpatul** au contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri.

6.1 În argumentarea apelului, au invocat că începând cu sfârșitul anului 2006, inculpatul neîntrerupt s-a aflat în Federația Rusă, unde muncea și avea grijă de mama sa bolnavă, iar la 28 octombrie 2010, a fost reținut de colaboratorii miliției rusești și ulterior arestat fără a i se explica motivul, fiind extrădat în Republica Moldova la data de 16 iunie 2011.

Au precizat că la revenirea în Republica Moldova, inculpatului i-a fost înmănată o copie a sentinței Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, din 13 noiembrie 2006, însă acesta a înțeles conținutul sentinței doar după traducerea ei și consultarea avocatului.

Astfel, au evidențiat că atât la terminarea urmăririi penale și transmiterea cauzei în instanță, cât și la examinarea cauzei în prima instanță, inculpatul nu se afla pe teritoriul Republicii Moldova, nefiindu-i aplicată nici măcar obligația de a nu părăsi țara.

Au notat că inculpatul a fost lezat în exercitarea drepturilor sale procesuale.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 septembrie 2011, a fost admis apelul declarat de avocatul Chicu Oleg în numele inculpatului Rubciuc Valeri și inculpat.

A fost casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, prin care:

Rubciuc Valeri a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 186 alin. (5) Cod penal, fiindu-i stabilită, cu aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal, pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 (cinci) ani.

În temeiul art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită inculpatului a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 2 (doi) ani.

În rest, au fost menținute dispozițiile din sentință.

8. Decizia instanței de apel a fost contestată cu recurs ordinar de către procuror, acesta solicitând casarea deciziei și menținerea sentinței primei instanțe.

9. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 18 decembrie 2012, a fost admis recursul ordinar declarat de procuror.

A fost casată total decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată.

9.1 În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs ordinar a relevat că instanța de apel trebuia să verifice dacă avocatul Chicu Oleg în numele inculpatului Rubciuc Valeri și inculpatul au declarat apelul în termen, dacă temeiurile invocate de apelanți au constituit obiect de examinare în decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2007 și cum urma a fi soluționat acest apel repetat.

Instanța de recurs ordinar a subliniat că instanța de apel a admis o situație când decizia sa nu se conciliază cu decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2007 și că instanța de apel urma să concretizeze dacă cererea depusă de avocatul Chicu Oleg în numele inculpatului și inculpat trebuia să fie examinată în apel sau în recurs, precum și dacă nu era cazul ca instanța de apel să-și decline competența.

Totodată, instanța de recurs ordinar a menționat că nu poate fi menținută nici sentința primei instanțe.

Instanța de recurs ordinar a specificat că la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să verifice care drept i-a fost încălcat inculpatului la finalizarea examinării cauzei în prima instanță și la examinarea apelului declarat de avocatul Efratova Ecaterina în numele inculpatului, în situația în care inculpatul s-a înlăturat de la prezentarea în instanțe, plecând în Federația Rusă, unde a și fost reținut.

La fel, instanța de recurs ordinar a indicat că la rejudecarea cauzei, instanța de apel trebuie să verifice dacă inculpatul a luat cunoștință de hotărârile judecătorești în privința sa, fără de care este imposibilă extrădarea persoanei condamnate.

De asemenea, instanța de recurs ordinar a notat că la rejudecarea cauzei, instanța de apel trebuie să țină cont de faptul că există o hotărâre judecătorească definitivă asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă.

10. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 februarie 2014, a fost respins ca inadmisibil apelul declarat de avocatul Chicu Oleg în numele inculpatului Rubciuc Valeri și inculpat, cu menținerea sentinței.

10.1 În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că cererea de apel depusă de avocatul Efratova Ecaterina în numele inculpatului și cererea de apel depusă ulterior de avocatul Chicu Oleg în numele inculpatului și inculpat conțin aceeași cerință în latura penală, și anume stabilirea unei pedepse mai blânde inculpatului, iar contestarea în primul apel a cuantumului prejudiciului cauzat prin infracțiune a decăzut în legătură cu repararea integrală a acestuia.

Astfel, instanța de apel a indicat că temeiurile apelului repetat au constituit obiect de examinare la judecarea primului apel, soluționat prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2007.

Instanța de apel a mai observat că judecarea cauzei în prima instanță a avut loc cu participarea apărătorului inculpatului, drepturile căruia au fost respectate, însă inculpatul s-a eschivat de la prezentarea în instanță, fiind anunțat în căutare.

Totodată, instanța de apel a relevat că în cererea de apel repetată nu au fost invocate încălcări concrete ale drepturilor inculpatului, care ar fi avut influență asupra dreptului la apărare al inculpatului sau legalității sentinței.

Instanța de apel a menționat că în cadrul rejudecării cauzei de către instanța de apel, apărarea nu a decis referitor la contestarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2007 sau a instanței de recurs, inculpatul eschivându-se de la prezentarea în instanță, fiind din nou anunțat în căutare.

În succesiunea celor expuse, instanța de apel a concluzionat că din motiv că în apelul repetat nu au fost invocate motive sau circumstanțe noi, iar decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2007 este irevocabilă, nu există temeiuri de a judeca repetat, în fond, apelul declarat în numele inculpatului.

11. La 11 octombrie 2019, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 februarie 2014 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2007 au fost contestate cu recurs ordinar de către avocatul Coptu Sergiu în numele inculpatului, acesta invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 4), 5), 6), 9), 12) și 13) Cod de procedură penală și solicitând casarea deciziilor respective și a sentinței Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 13 noiembrie 2006, precum și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 186 alin. (2) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse neprivative de libertate, iar acțiunea civilă înaintată împotriva inculpatului să fie respinsă.

De asemenea, avocatul în numele inculpatului a solicitat repunerea în termen a recursului, pentru a nu fi încălcat principiul accesului liber la justiție.

11.1 În argumentarea solicitării privind repunerea în termen a recursului în partea contestării deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2007, avocatul în numele inculpatului a susținut că de fapt, consideră că recursul în această parte a fost declarat în termen, solicitarea privind repunerea în termen fiind de rezervă.

Aici, a relatat că la 12 februarie 2007, a fost pronunțat dispozitivul deciziei nominalizate, iar inculpatul, ca și apărătorii săi precedenți, avocații Efratova Ecaterina și Chicu Oleg, nu a recepționat o copie a deciziei motivate, pe când avocatul Coptu Sergiu a recepționat o copie a deciziei motivate la data de 11 octombrie 2019, urmare a unui demers.

A specificat că decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2007 era supusă termenului de declarare a recursului de 2 luni

de la data pronunțării deciziei, iar potrivit practicii judiciare, termenul de declarare a recursului pentru inculpatul care a lipsit atât la dezbateri, cât și la pronunțarea deciziei, chiar dacă a fost reprezentat de avocat (situație ce se atestă în speță), curge de la înmânarea copiei deciziei motivate.

Mai mult, a indicat că instanța urmează să judece recursul și în situația în care acesta a fost declarat peste termenul legal, însă motivele întârzierii au fost întemeiate.

Iar, în argumentarea solicitării privind repunerea în termen a recursului în partea contestării deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 februarie 2014, a punctat că în perioada anilor 2013-2014, inculpatul era plecat și nu a fost înștiințat în modul stabilit despre judecarea cauzei de către instanța de apel, ceea ce justifică declararea recursului peste termenul legal.

A precizat că inculpatul a aflat recent despre pronunțarea deciziei respective și imediat, ca și avocatul Coptu Sergiu, a depus o cerere privind eliberarea unei copii a acestei decizii.

Astfel, a reliefat că apărarea a recepționat o copie a deciziei motivate abia la data de 11 octombrie 2019.

11.2 În argumentarea recursului, în ceea ce vizează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2007, avocatul în numele inculpatului a semnalat că neparticipând la judecarea cauzei în prima instanță și necunoscând despre pronunțarea sentinței, inculpatul nu a împuternicit avocatul Efratova Ecaterina să declare apel în numele său, precum și nu a discutat cu acest avocat conținutul cererii de apel depuse.

În context, a susținut că inculpatul nu a fost legal înștiințat despre judecarea cauzei în instanța de apel.

A mai menționat că instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat de avocatul Efratova Ecaterina în numele inculpatului, nu a verificat dacă există acordul inculpatului pentru declararea acestui apel și nu a creat posibilități pentru audierea reprezentantului părții vătămate „Civital Grup” SRL și martorilor audiați în prima instanță.

A indicat că instanța de apel, ca și prima instanță, nu a apreciat obiectiv probatoriul administrat, în special sub aspectul verificării listei bunurilor sustrase.

În continuare, în ceea ce privește decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 februarie 2014, a notat că inculpatul nu a fost legal înștiințat și despre judecarea de această dată a cauzei în instanța de apel.

A arătat că instanța de apel din nou nu a creat posibilități pentru audierea reprezentantului părții vătămate „Civital Grup” SRL și martorilor audiați în prima instanță.

A evidențiat că instanța de apel a preluat în mod automat concluziile acuzării, fără a supune unei aprecieri plenare probele care conduc la aflarea adevărului și motivele invocate în apelul declarat de avocatul Efratova Ecaterina în numele inculpatului și în apelul declarat de avocatul Chicu Oleg în numele inculpatului Rubciuc Valeri și inculpat.

Consideră că din motivul abrogării prevederilor art. 195 Cod penal, prin prisma efectului retroactiv al legii penale care ameliorează situația inculpatului, instanța de apel trebuia să se expună, inclusiv din oficiu, asupra necesității reîncadrării acțiunilor inculpatului în baza art. 186 alin. (5) Cod penal sau chiar în baza art. 186 alin. (2) Cod penal, luând în considerare cuantumul actual al proporțiilor mari.

12. Procurorul a depus o referință asupra recursului declarat, pledând pentru reîncadrarea acțiunilor inculpatului în baza art. 186 alin. (5) Cod penal, cu stabilirea pedepsei conform sancțiunii articolului dat.

13. Judecând recursul ordinar declarat de către avocatul Coptu Sergiu în numele inculpatului Rubciuc Valeri, în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursul declarat urmează a fi respins, ca inadmisibil, din următoarele considerente.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să respingă recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este declarat peste termen sau inadmisibil).

După cum rezultă din materialele cauzei, depunând recurs ordinar împotriva deciziilor Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2007 și din 11 februarie 2014, avocatul Coptu Sergiu în numele inculpatului Rubciuc Valeri solicită repunerea în termenul pentru depunerea recursului împotriva acestor hotărâri, menționând că inculpatul nu a primit decizia instanței de apel din 12 februarie 2007, iar referitor la decizia instanței de apel din 11 februarie 2014 menționează că inculpatul în perioada anilor 2013-2014 nu a participat la ședințele de judecată nefiind înștiințat în modul stabilit, fiind plecat peste hotarele Republicii Moldova.

Astfel, în opinia apărării termenul de recurs împotriva deciziilor Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2007 și din 11 februarie 2014, începe a curge din data de 11 octombrie 2019, atunci când a primit copia acestor hotărâri din arhiva Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani).

Cu referire la solicitările înaintate de către apărare privind repunerea în termen a recursului declarat, Colegiul penal lărgit ține să accentueze, că termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege. El este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși recursul a fost declarat după expirarea termenului, el urmează a fi respins ca fiind depus peste termen.

Potrivit prevederilor art. 422 Cod de procedură penală (*în redacția Legii din 02.02.2007 în baza modificărilor prin LP376-XVI din 07.12.06, MO14-17/02.02.07 art. 44*) în vigoare la data pronunțării deciziei instanței de apel din 12 februarie 2007, termenul de recurs este de 2 luni de la data pronunțării deciziei, dacă legea nu dispune altfel, iar în cazul redactării

deciziei - de 2 luni după înștiințarea în scris a părților despre semnarea deciziei redactate de toți judecătorii completului de judecată.

În conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală (*în redacția Legii în vigoare din 10.12.2013, în baza modificărilor prin LP270 din 07.11.13, MO290/10.12.13 art. 794*), în vigoare la data pronunțării deciziei instanței de apel din 11 februarie 2014, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Potrivit dispozițiilor art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Analizând materialele cauzei penale, Colegiul penal constată, că la 12 iunie 2017, în Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani) de către avocatul Tighinean Alexei în numele inculpatului Rubciuc Valeri a fost înregistrată o cerere prin care a fost solicitată eliberarea cauzei penale în privința lui Rubciuc Valeri pentru cunoștință.

Astfel, la cererea respectivă a fost anexat mandatul avocatului în original, cu semnătura inculpatului Rubciuc Valeri pe verso-ul mandatului, cât și copia deciziei Curții Supreme de Justiție din 18 decembrie 2012.

Potrivit înscrisurilor anexate, cererea avocatului Tighinean Alexei a fost executată la 26 iulie 2017 (f.d. 310-314, vol. II).

În acest context, Colegiul penal a ajuns la concluzia că inculpatul Rubciuc Valeri acordând împuterniciri avocatului Tighinean Alexei la data de 12 iunie 2017 pentru a lua cunoștință cu materialele cauzei, a avut la cunoștință despre existența dosarului penal în privința sa, respectiv nu pot fi reținute argumentele invocate în cererea de recurs declarată de către avocatul Coptu Sergiu precum că inculpatul Rubciuc Valeri a primit copia sentinței și a deciziilor instanței de apel contestate doar la data de 11 octombrie 2019.

În astfel de circumstanțe, nu poate fi admisă solicitarea recurentului cu privire la repunerea în termenul de recurs, or, suspendarea termenului de prescripție, din motiv că inculpatul s-a aflat peste hotarele țării în contextul în care acesta a fost reprezentat de către un avocat ales, are un efect incompatibil cu principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 al Convenției.

Colegiul penal menționează, că termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca inadmisibil, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

În astfel de circumstanțe, rezultă că recursul declarat de către avocatul Coptu Sergiu în numele inculpatului Rubciuc Valeri, urmează a fi respins ca inadmisibil, deoarece este depus peste termen.

14. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de avocatul Coptu Sergiu în numele inculpatului Rubciuc Valeri, cu menținerea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 februarie 2014, în cauza penală în privința lui **Rubciuc Valeri xxxxx**.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **29 octombrie 2020**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor